

Hva vil jeg at andre skal kunne gjøre med *mine* data?

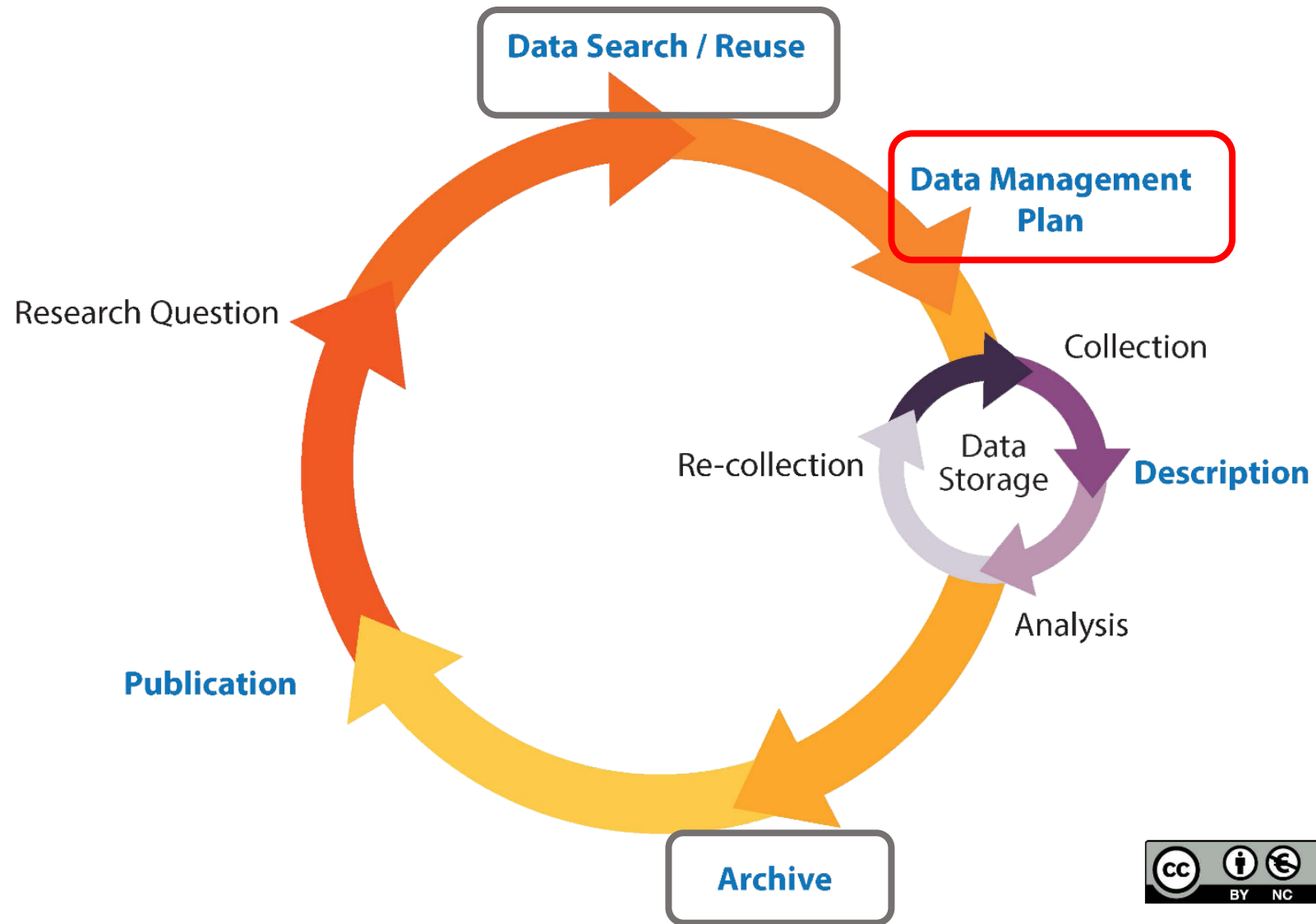
Hva kan jeg gjøre med andres data?

Lisensiering av forskningsdata

Aysa Ekanger og Stian Lillejord
Universitetsbiblioteket, UiT
28. sept. 2023, Zoom

Er jeg forpliktet til å dele mine data på en bestemt måte?

*Adapted original source:
The University of California, Santa Cruz,
Data Management LibGuide, Research Data Management Lifecycle, diagram,
viewed May 2, 2016 at <<http://guides.library.ucsc.edu/datamanagement>>*

Åpne forskningsdata

- Publisert på nettet
- Tilgjengelig
- Gratis
- Kan gjenbrukes og distribueres
 - under visse vilkår

UiT: All forskningsdata skal deles åpent.

- Unntak: sikkerhetshensyn, personsensitivitet, kommersielle eller juridiske forhold

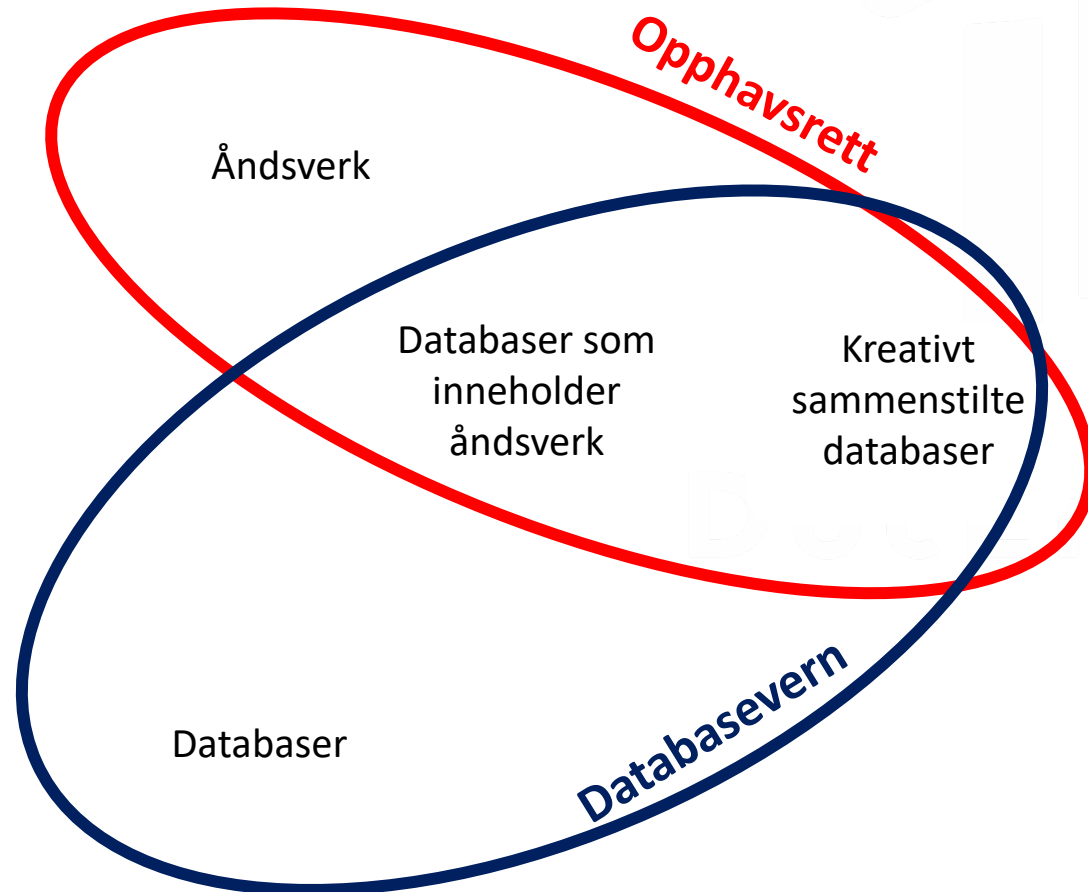
([Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT](#))

Eksempler på gjenbruk av åpne data:

<https://www.openaire.eu/data-reuse-use-cases>

tall, tekst, lyd, bilder,
kildekode, osv.

Immaterielle rettigheter og forskningsdata

Spring_migration_arrival_dates_Anser_anser.txt - Notepad

Date	Number of individuals reported	Locality or localities	Name or initials of the observer
1977-03-18		Kvæfjord S.L.	
1977-04-13			
1978-03-13	1 ind.	Sommarøy	E.E.
1979-05-10		Langnes	K.B.S.
1980-03-18		Kvæfjord S.L.	
1980-04-26	10 ind.	Spildra, Malangen	O.H.
1980-05-02	2 ind.	Tromsøya	KBS/EN
1981-04-27	6 ind.	Grindøy, Tromsø	R.T.B.
1981-04-30		Kvæningen	
1982-01-11		Andfjord og Vågsfjord	T.Dragey
1982-04-22		Kvæningen	
1982-04-24	4 ind.	Tisnes	O.J.
1983-04-19	3 ind.	Tisnes	K.O.J.
1984-04-15	1 ind.	Målsnes	P.S.
1984-04-16	3 ind.	Hillesøy	H.L.
1984-04-16	1 ind.	Bakkefjord	F.E.
1984-04-18	5-10 i.	Lyngen	F.A.
1984-04-21	>5 ind.	Lyngseidet	RH
1984-04-24	>5 ind.	Kvæningen	OT
1984-04-29	3 ind.	Grindøya	RTB
1985-04-23	4 ind.	Sommarøy	HKL/JIL
1985-04-25	>5 ind.	Kvæningen	O.T.

En lisens er...

«et juridisk verktøy som brukes av en rettighetshaver til å tillate andre å gjøre ting som ellers ville krenket rettighetene hennes»

(oversatt fra [Ball, A. \(2014\). 'How to License Research Data'. DCC How-to Guides. Edinburgh: Digital Curation Centre](#))

Enhance

Lisenseksempel

Terms of Use

This dataset, "Covid-19 Municipal Level (Norway) Social Science Dataset", may be reused according to the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license as described here:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Navngivelse 4.0 Internasjonal (CC BY 4.0)

Dette er et menneske-lesbart sammendrag av (men ingen erstatning for) den [juridiske lisens teksten](#).

[Ansvarsfraskrivelse](#).

Du har lov til:

Dele — kopiere, distribuere og spre verket i hvilket som helst medium eller format

Bearbeide — remixe, endre, og bygge videre på materialet til et hvilket som helst formål, inkludert kommersielle.

Lisensgiver kan ikke kalle tilbake disse frihetene så lenge du respekterer disse lisensvilkårene.

Finnes det lisens/bruksvilkår?

Nei, bare:

- ©
- «All rights reserved»
- [ingenting]

Bruk data ihht det databasevern
(og ev. opphavsrett) tillater.

Ja

Bruk data ihht det lisensen tillater.

For andre bruksmåter –
kontakt rettighetsinnehaver for tillatelse.

Oppgave

- Besøk DOIene under.
- Prøv å finne bruksvilkårene (lisensinformasjon) for datasettene.

<https://doi.org/10.5061/dryad.gtth76hn6>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5534704>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.3451524>

Hvor finne lisensen / Hvordan lisensiere

- Websida der data lastes ned
 - *Terms* i DataverseNO
- Readme-fil
- Lisens-fil (.txt, menneskelesbart, med lisens-URL)
- “Click-through notice” – [eksempel](#) (prøv å åpne en fil)
- **Hvis mulig:** i datafiler

anbefales

For detaljert beskrivelse, se Ball (2014).

Hva sier UiT om lisenser til deres data?

- Forskningsdata skal utstyres med **lisenser for tilgang, gjenbruk og videredistribusjon**.
- Lisensene bør være **internasjonalt anerkjente** og legge så **få begrensninger som mulig** på tilgang, gjenbruk og videredistribusjon av dataene.
- Forskeren må sikre at lisenser og gjeldende vilkår ved bruk eller deling av **tredjeparts data** blir overholdt.

[\(Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT\)](#)

Internasjonalt anerkjente lisenser for åpne data

- Standardlisenser:
 - [Creative Commons](#)
 - [Open Data Commons](#)
 - [GNU](#) (se andre anbefalte [programvare-lisenser](#))
- Ordlyden i en standardlisens er alltid den samme
 - Brukere vet hva de skal forholde seg til
 - Bra for automatisk søk

Vilkår i [Creative Commons-lisenser](#)

- Navngi ved gjenbruk
- Ikke bruk kommersielt
- Del på samme vilkår
- Ingen bearbeidelser

Navngivelse 4.0 Internasjonal (CC BY 4.0)

Dette er et menneske-lesbart sammendrag av (men ingen erstatning for) den [juridiske lisensteksten](#).

[Ansvarsfraskrivelse](#).

Du har lov til:

Dele — kopiere, distribuere og spre verket i hvilket som helst medium eller format

Bearbeide — remixe, endre, og bygge videre på materialet til et hvilket som helst formål, inkludert kommersielle.

Lisensgiver kan ikke kalle tilbake disse frihetene så lenge du respekterer disse lisensvilkårene.

På følgende vilkår:

Navngivelse — Du må oppgi [korrekt kreditering](#), oppgi en lenke til lisensen, og [indikere om endringer er blitt gjort](#). Du kan gjøre dette på enhver rimelig måte, men uten at det kan forstås slik at lisensgiver bifaller deg eller din bruk av verket.

Navngivelse

- **Korrekt** kreditering
- Lenke til lisens
- Indikasjon om endringer har blitt gjort

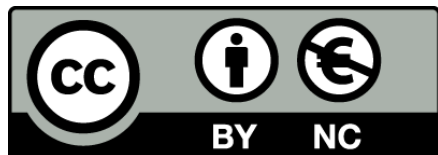

[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) (Creative Commons Attribution)

IkkeKommersiell

- «Du kan ikke benytte materialet til kommersielle formål.»
- Derivert datasett bør også lisensieres ikke-kommersielt. ([eksempel](#))

[CC BY-NC 4.0](#) (Creative Commons Attribution-NonCommercial)

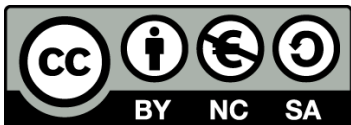
DelPåSammeVilkår

- Dersom derivert datasett deles – må deling skje på samme vilkår.
 - Ingen forpliktelse til å dele.

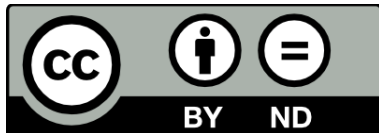
[CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) (Creative Commons Attribution-ShareAlike)

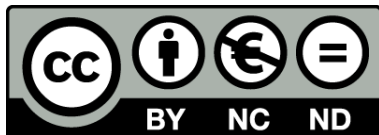
[CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) (Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike)

Ingen bearbejdelser

- Dersom du remixer, bearbejder eller bygger på materialet, kan du ikke distribuere det endrede materialet.

[CC BY-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/) (Creative Commons Attribution-NoDerivatives)

[CC BY-NC-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/) (Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives)

Ingen vilkår – fristatuserklæring

- Anbefales for mest mulig gjenbruk av forskningsdata.
- OBS! Fortsatt forskningsetisk forpliktelse å kreditere.

**CC0 1.0 Universal (CC0 1.0)
Fristatus-erklæring**

Ingen opphavsrett

Den person som har knyttet et verk til dette aktstykke (deed) har, i den utstrekning loven tillater, **erklært** dette verket er i det fri ved å si fra seg alle de opphavsrettigheter og nærstående rettigheter som vedkommende hadde til verket.

Du kan kopiere, endre, distribuere og fremføre verket, selv for kommersielle formål, uten å spørre om tillatelse. Se **Annen Informasjon** nedenfor.

Terms of Use

Waiver

Our [Community Norms](#) as well as good scientific practices expect that proper credit is given via citation. Please use the data citation above, generated by the Dataverse.

CC0 - "Public Domain Dedication"

Har dere bygd på andres data? Kuratorer hjelper dere med lisensvalg.

Vi ser nærmere på Navngivelse

Når du har brukt et datasett der lisensen inneholder Navngivelse-vilkåret:

- Behold, dersom oppgitt:
 - Opphavspersoner og andre parter som skal navngis
 - Opphavsrettsnotis
 - Ansvarsfraskrivelse
 - Lenke til materialet
- Indiker om du har gjort endringer (og beholde indikasjoner på tidligere endringer)
- Oppgi lisensnavn og -lenke

Navngivelse

Som en **lisensforpliktelse**:

- Brukeren er pålagt en krediteringsmåte ihht lisensen
- Det kan være tilleggskrav om navngivelse fra rettighetshaveren.

Som en **forskningsetisk norm**:

- Brukeren gjør det i samsvar med god skikk.
- Brukeren gjør det på en måte som er teknisk passende.

Oppgave: Navngivelse

- Behold, dersom oppgitt:
 - Opphavspersoner og andre parter som skal navngis
 - Opphavsrettsnotis
 - Ansvarsfraskrivelse
 - Lenke til materialet
- Indiker om du har gjort endringer (og beholde indikasjoner på tidligere endringer)
- Oppgi lisensnavn og -lenke

Oppgave (5 minutter):

Du har brukt et datasett lisensiert under CC BY som grunnlag for din artikkel. Du har ikke gjort endringer i datasettet.

Datasettet skal oppgis i referanselista.

Finn datasettet her:

<https://doi.org/10.18710/NMKI2B>.

Oppgavesvar: Navngivelse

- Behold, dersom oppgitt:
 - Opphavspersoner og andre parter som skal navngis
 - Opphavsrettsnotis
 - Ansvarsfraskrivelse
 - Lenke til materialet
- ~~Indiker om du har gjort endringer (og beholde indikasjoner på tidligere endringer)~~
- Oppgi navn og lenke til lisens

Solvang, Øystein; Stein, Jonas; Brattland, Camilla, 2020, "Covid-19 Municipal Level (Norway) Social Science Dataset", <https://doi.org/10.18710/NMKI2B>, DataverseNO, V2. Lisensiert under [CC BY 4.0](#).

eller: ... Lisensiert under [Creative Commons Attribution 4.0 International](#) lisens.

Oppsummering

- Forskningsdata kan være vernet av immaterielle rettigheter.
- Standardlisenser hjelper rettighetshavere og brukere.
 - Sjekk lisenser for data du gjenbruker.
- For dine egne data – bruk lisenser med færrest mulige restriksjoner:
 - Hvis du er usikker om valg av lisens, kontakt din datakurator (epost til researchdata@hjelp.uit.no).

Mer informasjon og hjelp

- UiT Forskningsdataportal: <https://uit.no/forskningsdata>
- Epost: researchdata@hjelp.uit.no
- Se [liste av kommende kurs](#).
- [License compatibility chart](#) fra Creative Commons

Referanser

- Ball, A. (2014). 'How to License Research Data'. DCC How-to Guides. Edinburgh: Digital Curation Centre. Available online: <http://www.dcc.ac.uk/resources/how-guides>
- Carroll, M.W. (2015). "Sharing Research Data and Intellectual Property Law: A Primer". PLoS Biol 13(8): e1002235. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.1002235>
- *How do I know if my research data is protected?* Guide for researchers from OpenAIRE. <https://www.openaire.eu/how-do-i-know-if-my-research-data-is-protected>
- [Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT](#)